

onTrain

Formarea online, comoara din ea

B. Formarea online
2. Învățarea pentru impactul social
- Formarea comunității

www.ontrain.eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sprijinul Comisiei Europene pentru producerea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare care ar putea fi făcută informațiilor conținute în aceasta. Referință proiect: 2018-1-ES01-KA204-050702

Cuprins

Să începem	3
Ce învăț aici și de ce?	3
Ce conținut voi găsi aici?	3
Comunitatea de învățare	3
Contextul istoric	4
Caracteristicile comunităților de învățare	4
Unde are loc o comunitate de învățare?	4
Noi tehnologii în comunitățile de învățare	5
Exemple	5
Exerciții	5
Exercițiul 1: Definiți o comunitate de învățare 1	6
Exercițiul 2: Definiți o comunitate de învățare 2	6
Rezumat	6
Bibliografie	7

Să începem

Astăzi există un ecou al schimbării în concepția de formare, în special pentru adulții cu o mare conștientizare critică, discernământ și mediu cultural și mai ales cu capacitatea de a-și adapta cunoștințele, învățarea, planificarea (pe scurt, meta-competențe). Didactica tradițională, ca știință a predării, a fost întotdeauna centrată pe obiect, considerând necesitatea transmiterii cunoștințelor ca trecerea a „ceva” dintr-un container plin într-unul gol. În ultimele decenii s-a discutat despre didactică sau predare ca relație în general. Prin urmare, orizontul se schimbă și predarea-învățarea devine un proces de comunicare între două universuri diferite de cunoaștere care interacționează și negociază. Formatorul și cursantul se află la același nivel de autoritate cognitivă, de exemplu conștientizează că formează însăși informația prin negociere și colaborare: astfel apare conceptul de comunitate de învățare.

Ce învăț aici și de ce?

În acest capitol ne vom concentra asupra definiției comunității de învățare și a principiilor sale. Vom vedea, de asemenea, un exemplu despre modul în care învățarea pe tot parcursul vieții poate fi inclusă în orice spațiu de lucru sau comunitate și un exercițiu despre modul în care oamenii percep o comunitate de învățare din caracteristicile sale. Acest lucru este important, deoarece în prezent procesul de învățare este conceput ca un flux continuu multidirecțional de cunoștințe, competențe, abilități și atitudini și necesită implicarea ambelor părți în orice activitate formală sau non-formală.

Ce conținut voi găsi aici?

Principalul conținut pe care îl veți găsi aici este despre comunitatea de învățare și principiile sale de bază. Este o secțiune în principal teoretică în care veți găsi definiții, caracteristici și context istoric. Veți găsi, de asemenea, o introducere în relația dintre tehnologii și comunitățile de învățare, pentru exemple mai detaliate puteți consulta Unitățile de învățare 1 și 2 din acest ghid.

Comunitatea de învățare

” Conceptul de comunitate de învățare poate fi definit ca procesul care reunește (într-o comunitate) acțiuni individuale de formare pentru obiective comune de învățare și care îmbogățește cunoștințele oamenilor printr-o interacțiune continuă, datorită modurilor comune de acțiune și interpretare a realității¹.

¹A se vedea: Lave, Jane și Wenger, Etienne (1991): *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*, Cambridge University Press și Batini, Federico e Fontana, Andrea (2003): *Comunità di apprendimento. Un nuovo modo di imparare*, Zona

Contextul istoric

Ideea comunităților de învățare a fost dezvoltată la începutul anilor 1990 în Statele Unite din activitatea de cercetare a antropologilor Jean Lave și Etienne Wenger unde învățarea este recunoscută ca un proces de natură activă, caracterizat prin participarea și implicarea individului într-un context dat de acțiunea în care își desfășoară activitatea. Învățarea devine un fenomen social și colectiv dintr-un fapt exclusiv individual și mental, în care dinamica cognitivă este inseparabilă de cea socială. A învăța în cadrul unei comunități înseamnă a învăța să fii și să acționezi ca membru al comunității, decât să dobândești pur și simplu un set steril de noțiuni și informații. În acest fel, dimensiunile sociale și culturale joacă un rol central în construirea identității și competenței umane. Astfel, practica pe de o parte, care poate fi definită ca o activitate într-un anumit context istoric și social și comunitatea pe de altă parte, interpretată ca o dimensiune socială și relațională, care servește drept context pentru învățare, devin nodurile centrale ale unei teorii inovatoare a învățării.

Fiți atenți la definiții: o comunitate de învățare poate duce la recunoașterea formală a unui oraș de învățare sau a unei regiuni de învățare, iar orașele de învățare sau regiunile de învățare pot fi concepute ca organizații de învățare, iar acele orașe de învățare care se concentrează pe TIC pot fi considerate orașe inteligente! Pentru toate aceste definiții și diferențe, a se vedea: Longworth (2007), *Orașe de învățare, regiuni de învățare, comunități de învățare. Învățarea pe tot parcursul vieții și administrația locală*, Taylor & Francis Group².

Caracteristicile comunităților de învățare

Caracteristicile esențiale ale unei comunități de învățare pot fi identificate în trei dimensiuni:

- existența unui angajament reciproc între membri într-o anumită structură socială;
- realizarea unei întreprinderi comune interpretate ca atare de către membrii săi, asumată ca o responsabilitate comună și negociată în diferitele sale aspecte;
- prezența unui repertoriu comun de artefacte, instrumente, rutine, povești, limbaje, credințe și valori care formează memoria istorică a comunității.

Astfel practica dă naștere unui proces pe parcursul căruia participanții dau viață unei coproducerii de bun simț care este modificată în mod constant și prin care sunt influențați constant. Negocierea are loc prin două procese:

- Participarea - implicarea activă;
- Reificarea, cu sensul de cristalizare a înțeleșului negociat în artefacte.

Unde are loc o comunitate de învățare?

Procesul de învățare este puternic legat de limitele care definesc o comunitate dată. Aceste limite nu coincid de obicei cu limitele instituționale. Rigiditatea lor reprezintă un obstacol în

²Longworth (2007), *Orașe de învățare, regiuni de învățare, comunități de învățare. Învățarea pe tot parcursul vieții și administrația locală*, Taylor & Francis Group.

calea dezvoltării și învățării; în schimb, un anumit grad de flexibilitate și permeabilitate garantează dezvoltarea și partajarea în sinergie cu alte comunități, atât prin conexiuni realizate prin obiecte sau artefacte, cum ar fi tehnologii, documente, baze de date, cât și prin conexiuni stabilite prin participarea unor persoane care acționează ca intermediari capabili să transfere elementele practicii de la o comunitate la alta.

Noi tehnologii în comunitățile de învățare

Comunitatea de învățare este, prin urmare, locul în care are loc procesul de învățare, și face ca învățarea să fie mai eficientă, deoarece se bazează pe un schimb continuu de dimensiuni ale cunoștințelor, teoriilor știu-cum, practicii, virtualului și realului.

Din acest motiv, tehnologiile care facilitează producția, achiziționarea și distribuirea cunoștințelor sunt indispensabile pentru a face comunitățile de practică eficiente.

În raport cu numeroasele experiențe de portaluri și site-uri web apărute în ultimii ani, următoarea expresie pare eficientă: „crearea de comunități virtuale pentru a sprijini comunitățile reale”. Trebuie să fie precizat că aici comunitățile virtuale nu au sens dacă nu sunt strâns legate de comunitățile reale și, comunitățile reale nu ar putea funcționa eficient fără prezența virtualității, doar pentru că fără comunitatea virtuală, costurile și timpul de distribuire și diseminare a cunoștințelor ar fi nejustificate.

Nu este suficient să introduceți noi tehnologii într-un context tradițional, tehnologiile trebuie să sprijine transformarea contextului, educația continuă nu trebuie doar să le încorporeze, ci să le promoveze astfel încât să dezvolte în comunitățile de practică o viziune interactivă a abilităților profesionale și un schimb continuu între experiență și teorie.

Exemple

Principali producători de automobile oferă stimulente financiare angajaților care învață, chiar dacă noile cunoștințe nu au nicio legătură cu activitățile sau obiectivele companiei, așa cum este cazul programului EDAP al Ford Motor Company. Southee³ îl descrie astfel: „Scopul este de a promova încrederea în mijloacele proprii și de a aduce treptat oamenii înapoi la învățare în modul cel mai plăcut posibil”.

Exerciții

O comunitate de învățare poate fi o definiție dificilă, poate fi un mediu mic, precum și o regiune geografică mai largă. Ar putea fi util să îi conștientizați pe cursanți despre modul în care o comunitate de învățare poate fi adaptată la diferite situații în funcție de caracteristicile sale.

³ Southie (2004), Programul Ford pentru Asistența Dezvoltării Angajaților (EDAP), discurs la Colegiul Whitehall, nu a fost găsit on-line. Citiți mai multe la: <http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/00002896.htm>

Exercițiul 1: Definiți o comunitate de învățare 1

Întrebați-vă cum ați defini o comunitate de învățare. Faceți un inventar al cuvintelor pe care le folosiți și comparați-le cu definițiile prezentate în acest capitol.

Chiar dacă se potrivesc sau nu, dacă doriți să organizați o comunitate de învățare asigurați-vă că:

1. cunoașteți contextul în care este situată comunitatea într-un mod analitic,
2. definiți o strategie care să stabilească obiectivele și modul în care acestea sunt puse în aplicare,
3. proiectați un mediu comunicativ în care participanții trebuie să acționeze,
4. organizați activitatea operațională în timp, spațiu fizic și virtual,
5. monitorizați și evaluați activitatea comunității în raport cu dezvoltarea acesteia.

Exercițiul 2: Definiți o comunitate de învățare 2

Invitați-vă grupul de cursanți să definească cine, în comunitatea dumneavoastră de învățare, este:

- managerul comunității, direct responsabil de funcționarea comunității și principalul interlocutor al participanților, este ghidul comunității și ajută la determinarea strategiei pentru evoluția comunității prin coordonarea diferitelor figuri;
- managerul de conținut, responsabil în principal de producerea conținutului, colaborează cu experții la coordonarea liniei editoriale;
- șeful tehnologiei, are grijă de aranjamentul tehnic și este responsabilul principal pentru mediul online al comunității, trebuie să aibă cunoștințe specifice în proiectarea și gestionarea bazelor de date și a site-urilor web;
- expertul, figura care, în virtutea prestigiului pe care l-a dobândit în propriul său domeniu de specialitate, intervine pe subiecte importante pentru membrii comunității și colaborează cu alți manageri (în special cu managerul comunității și managerul de conținut).

Rezumat

Trecerea de la era educației și formării la o eră a învățării pe tot parcursul vieții incluzivă și cuprinzătoare, caracterizată de conceptul de dezvoltare a potențialului uman, conduce la ideea unei comunități de învățare susținută de patru principii definitorii:

1. Învățarea este considerată o activitate continuă care durează pentru toată viața.
2. Cursanții își asumă responsabilitatea pentru propriul progres, evaluarea confirmă mai mult progresul decât certificarea eșecului.

3. Abilitățile, valorile personale și colective, munca în echipă sunt la fel de importante ca și căutarea cunoașterii.
4. Învățarea este un parteneriat între elevi, părinți, profesori și angajatori din comunitate, care lucrează împreună pentru a crește performanța.

O comunitate de învățare devine un întreg proces în care acțiunile sunt puse în practică pentru atingerea obiectivelor comune de învățare, centrul vital în care indivizii își pot dezvolta conștientizarea de sine și de mediul lor și sunt încurajați să-și joace rolul social la locul muncă și în comunitate în sine.

Bibliografie

Faure, Edgar (1972): *Învățând să fii: lumea educației astăzi și mâine*, Comisia internațională UNESCO pentru dezvoltarea educației

Lave, Jane și Wenger, Etienne (1991): *Învățare situată: participare legitimă periferică*, Cambridge University Press

Longworth (2007), *Orașe de învățare, regiuni de învățare, comunități de învățare. Învățarea pe tot parcursul vieții și administrația locală*, Taylor & Francis Group.

Delors, Jacques (1998): *Nell'educazione un tesoro*, Armando Editore

Longworth, Norman (1999): *Funcționarea învățării pe tot parcursul vieții: orașe de învățare pentru un secol de învățare*, Kogan Page

Batini, Federico e Fontana, Andrea (2003): *Comunità di apprendimento. Un nuovo modo di imparare*, Zona

Longworth, Norman (2007): *Città che imparano*, Raffaello Cortina Editore

VA (2010): *Il lifelong learning e l'educazione degli adulti in Italia e in Europa*, TreeLLLe